

«ՊԱՏՄԱ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԻ» 1977 թ.
ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

№ 1

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ.—Ա. Ն. Մեացականյան—Ականավոր հեղափոխականը և ղերահրամանատարը (Գայի ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Բ. Ն. Առաքելյան—Ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելի (Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Էդ. Մ. Զրբաշյան—Հայ գրականության հոսանքները XX դարի սկզբին: Վ. Ռ. Գրիգորյան—Հայկական մանր դադիօջախներ Պոդոլյան երկրում: Ա. Լ. Յակոբսոն (Լենինգրադ)—Հայ-ադվանական ճարտարապետական առնչություններ (ռուսերեն): Ն. Ս. Շիրոկով (Սոսկվա)—Հայ-հունարեն ծագումնաբանական առնչությունները պատմա-համեմատական հնչյութաբանության տվյալներով (ռուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Ի. Պ. Կուզնեցովա—Բ. Ք. Լալայանցի հեղափոխական գործունեությունը Պենզայում և Վորոնեժում (ռուսերեն): Հ. Ս. Աբեղյան—Նոր էջեր Հովհաննես Թումանյանի բանաստեղծական ժառանգությունից: Ա. Ն. Տեր-Ղևոնդյան—Արմինիայի ոստիկանների ժամանակագրությունը: Գ. Ս. Շախկյան—Կայծոռ ամրոցը: Լ. Շ. Հովհաննիսյան—Գրաբարի և Ղարաբաղի բարբառի առնչության հարցի շուրջը: Է. Լ. Դանիելյան—Մանադկերտը բյուզանդա-արաբական հակամարտության ոլորտում (IX դարի երկրորդ կես—X դար): Հ. Հ. Գալայան—Հայկական գորգագործությունը Ռումի-սելջուկյան սուլթանությունում (XIII—XIV դդ.): Գ. Կ. Բաղդիշյան—Հարադրավոր և զուգահիշ բայերի գործածությունը Սեբեոսի լեզվում: Ռ. Ի. Ամիրբեկյան—Նիզամի Գյանջևիի «Խամսե» պոեմի 1677 թ. օրինակի մանրանկարները (ռուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ա. Մառտիրոսյան—Սասանյանների արևմտյան նվաճումները և Հայաստանը: Ս. Գ. Պետրոսյան—Թրակա-կիմերական ցեղերի միությունները Հայկական լեռնաշխարհում (մ. թ. ա. VI—V դդ.): Ս. Ա. Ավագյան—Ո՞վ է Սանահնի տապանագրում հիշատակված Սարգիս Փարջիկը: ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ս. Պ. Գասաբջյան, Վ. Կ. Ոսկանյան—Նյութեր XVIII դարի վերջի ռուս-անդրկովկասյան հարաբերությունների վերաբերյալ (ռուսերեն): ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Ա. Քոչսյան—Ա. Սուքիասյան, Ս. Գալստյան, Հայոց լեզվի դարձվածաբանական բառարան: Վ. Հակոբյան—Կ. Մ. Մուրադյան, Բարսեղ Կեսարացին և նրա «Վեցօրեան» հայ մատենագրության մեջ: ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ԿՅԱՆՔ.—Ն. Վաղանյան—Մշակութային և հասարակական կյանքը սփյուռքում (1976 թ. հունվար-դեկտեմբեր): ԻՆՖՈՐՄԱՅԻԱ.—Ա. Կակովկին (Լենինգրադ)—Գարեգին Հովսեփյանը՝ հայ ոսկերչական արվեստի ուսումնասիրող: Պ. Դոնաբեդյան (Ֆրանսիա)—Փարիզի Սենտ-Շապել եկեղեցու հարթքանդակների հարցի շուրջը: Մ. Զառդարյան—Առտաշատի պեղումներից հայտնաբերված ամֆորաները (ռուսերեն): ՀՐԱՏՈՒ—Ա. Աբրահամյան—Ա. Ս. Ղարիբյան:

№ 2

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ.—Մ. Ս. Շանբազյան—Հայաստանի գյուղատնտեսությունը տասներորդ հրնգամյակում: Ս. Բ. Աղաբաբյան—Դերենիկ Դեմիրճյան (Ծննդյան 100-ամյակի առթիվ): Ա. Ա. Աբրահամյան—Ականավոր լեզվաբան-հայագետը (Գրիգոր Ղափանցյանի ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Էդ. Մ. Զրբաշյան—Հայ գրականության հոսանքները XX դարի սկզբին: Ռ. Հ. Խաչատրյան—Հայ-ռուսական հարաբերությունների հարցերը XVIII դարի ռուսական ազնվականական պատմագրության մեջ (ռուսերեն): Գ. Ա. Տիրացյան—Հին Վաղարշապատի քաղաքաշինական կառուցվածքի և տեղագրության հարցի շուրջը (ռուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ա. Ինճիկյան—Ավետիք Իսահակյանի «Հիշատակարանը»: Լ. Գ. Մուրադյան—Ռուս գրականության հարցերը «Մշակում» (1872—1892 թթ.): Զ. Ե. Գևորգյան—Միքայել Կյուրճյանի երգիծանքը: Ս. Տ. Մառաբյան—Գրիգոր Խլաթեցու պատմագրական երկերը: Վ. Հ. Կաթյան—Բայր և նրա խոնարհման համակարգը Զաքարիա Ագուլեցու «Օրագրությունում»: Յա. Ռ. Դաշկեիշ

(կով) — Վովի XVI—XVII դդ. հայաստան-ղփչադերեն վավերագրերը որպես պատմական աղբյուր (սուսերեն): Վ. Հ. Աբրահամյան — Նմանակության գաղափարի մասին՝ ըստ ազգագրական և բանահյուսական որոշ տվյալների (սուսերեն): Վ. Հ. Խաչատրյան — Գույնի սիմվոլիկան XIV դարի հայկական ձարտարապետական մի հուշարձանի մեջ (սուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԵՆՆԵՐ. — Ա. Գ. Աբրահամյան — Իսրայել Օրիի ծննդավայրը, տարիքը և բնութանիշը: Վ. Գ. Սարգսյան — Զվարթնոցի կառուցվածքների մասին: ՀՐԱՊԱՐԱՆԿՈՒՄԵՆՆԵՐ. — Գեղեցիկ Գեմիլերյան — Բախտավոր Ուկրաինան: Անտուան Կարիերի և Նորայր Բյուզանդացու նամակագրությունից (հրապարակում Ա. Վ. Վարդանյանի): Հ. Ա. Օրբելյու արխիվից, ռեկինարկ Մոկսի տետրագրության և ազգագրության (հրապարակում Ա. Տ. Ղանալանյանի, սուսերեն): ԻՆՑՈՐՄԱՅԻԱ — Ա. Մաղոսյան — ռեաների երեանի համալսարանի հանդեսի տասը տարին: Ա. Ղազարյան — Հնագույն մի սովորության արձագանքները հայ բանահյուսության մեջ: Գ. Քոչարյան — Անտիկ դարաշրջանի գոհասեղան Գլինից: ՀՐԱՏՈՒ. — Հ. Սիմոնյան — Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի տարեկան բնդհանուր ժողովը: Ե. Գրիգորյան — Մեսրոպ Մաշտոցի անվան մրցանակի նոր դափնեկիրը:

№ 3

Մեն շՈՎՏԵՄԲԵՐԻ 60-ԱՄՅԱԿԸ. — Վ. Հ. Համբարձումյան — Վերածնված ժողովրդի գիտությունը: Մ. Հ. Առաքելյան — Մեծ Հոկտեմբերը և ազգային հարցը: Մ. Վ. Աբգումանյան — Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը և հայ ժողովրդի պատմական բախտը: Ա. Տ. Ալիխանյան — Վ. Ի. Լենինի նշան ուղիով: ՀՈՒՎԱԾՆԵՐ. — Վ. Բ. Բախտուրյան — Աշոտ Հովհաննիսյան (Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Ա. Տ. Երևանյան, Պ. Մ. Մուրադյան — Ա. Գ. Շանիձե (Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Մ. Գ. Ներսիսյան — Երեանի ազատագրումը խանական լծից (Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացնելու 150-ամյակի առթիվ) (սուսերեն): Վ. Մ. Հաբուրյունյան — Արևելյան Հայաստանի քաղաքների հատակագծումն ու կառուցապատումը XIX դարում և XX դարի սկզբին: Վ. Ն. Տառնով (Մոսկվա) — Հայկական ավանդույթի մեջ հնդեվրոպական մի առաջնիկ արտացոլման մասին (սուսերեն): ՀԱՂՈՐԳՈՒՄԵՆՆԵՐ. — Լ. Մ. Կառավալայան — Հովհաննես Թումանյանի անտիպ նամակների մասին: Հ. Գ. Բեմալյան — Սիամանթոյի բնապաշտությունը: Վ. Խ. Հովակիմյան — Զանգեզուրի և Ղազախի գավառների գյուղացիության պատմությունից: Վ. Գ. Ղուկասյան — «Մասիսը» 1850—1860-ական թթ. իտալական և հունգարական ազգային-ազատագրական շարժումների մասին: Ա. Ա. Խառատյան — Արևմտյան Հայաստանի բարենորոգումների հարցը գմյուսահայ մամուլում (1870—1880-ական թթ.): Ակ. Ս. Մաքարյան — Բարբառային բառերի մեկնություններ: Յու. Ա. Թամանյան — Մշակվածների վերականգնումը: Ռ. Ն. Շալունց — Բառային հականշտություններ իրեն լեզվի արտահայտչականության հոսանք: Օ. Գ. Խաչատրյան — Հայաստանի անտիկ շրջանի ջնարակած խեցեղենը: Ա. Ա. Քալանթարյան — Սասանյան կնքադրոշմների և դրանց կիրառական որոշ կոդիկների մասին: Տ. Ա. Բզմալյովա (Լենինգրադ) — Խորհրդի նախագահար օրինակը Ավագ վանքի 1200 թ. ձեռագիր անվանաթերթերում (սուսերեն): Դ. Ա. Մելիքյան — Հասարակական կազմակերպությունների դերը կովկասյան բանակի բժշկական սպասարկման գործում առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին (սուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԵՆՆԵՐ. — Ա. Ե. Գանիկյան — Արտաշես I-ի հաստատած սահմանադրության իրավական նշանակությունը: Ե. Ա. Գալստյան — Հովհաննես Օձնեցուն վերագրված մի գրության հեղինակի հարցի շուրջը: ԳՐԱՆՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ. — Ռ. Իշխանյան — Ակնարկներ միջին դարական հայերենի պատմության, հատ. Բ: Ա. Կլավով (Մոսկվա) — Վ. Յա. Բրյուսովի մատենագիտությունը (1884—1973) (սուսերեն): ԻՆՑՈՐՄԱՅԻԱ. — Դ. Արևելյան — Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Հայկական ՍՍՀ-ում 1975—1976 թթ. դաշտային հնագիտական աշխատանքների արդյունքներին: Մ. Արևելյան — Միջնադարյան երգարվեստի երկու նորահայտ բեկոր: Ա. Գալստյան — Նոր նյութեր հայկական գորգագործության վերաբերյալ: Ե. Սարգսյան — Միջնադարյան կուլտակները և դրանց նվիրատվությունները IX—XIV դդ.: Ա. Սալյան, Հ. Մնացականյան — Հաշենիցի Մանուկի հայտնաբերված բրոնզե գոտիներ (սուսերեն): Ա. Կալուկին (Լենինգրադ) — Հայկական արձաթագործության մի հուշարձան Սարատովի թանգարանից (սուսերեն):

СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДЫДУЩИХ НОМЕРОВ
«ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА» ЗА 1977 ГОД

№ 1

СТАТЬИ.—А. Н. Мнацаканян—Выдающийся революционер и полководец (К 90-летию со дня рождения Гая). Б. Н. Аракелян—Академик Иосиф Орбели. (К 90-летию со дня рождения). Эд. М. Джрбашян—Течения в армянской литературе начала XX века. В. Р. Григорян—Малые армянские колонии в Подолье. А. Л. Якобсон (Ленинград)—Архитектурные связи Кавказской Албании и Армении (на русском языке). С. С. Широков (Москва)—Армяно-греческие этногенетические контакты по данным сравнительно-исторической фонологии (на русском языке). **СООБЩЕНИЯ.**—И. П. Кузнецова—Революционная работа Н. Х. Лалаянца в Пензе и Воронеже (на русском языке). А. С. Абебян—Из новых страниц поэтического наследия Ованеса Туманяна. А. Н. Тер-Гевондян—Хронология остяканов Армении. Г. С. Шахкян—Крепость Кай-цон. Л. Ш. Аванесян—К вопросу о связях древнеармянского языка и карабахского диалекта. Э. Л. Даниелян—Маназкерт в сфере арабо-византийского прогноторства (вторая пол. IX—X вв.). А. А. Гаян—Армянское ковроведение в Руми-сельджуком султанате (XIII—XIV вв.). Г. К. Багдамян—Употребление аналитических и союзовых глаголов в языке Себеоса. Р. И. Амирбемян—Миниатюры к поэме «Хамсе» Низами Гянджеви в списке 1677 г. (на русском языке). **ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.**—А. А. Мартиросян—Завоевания Сасанидов на западе и Армении. С. Г. Петросян—Фрако-киммерийские племенные союзы на Армянском нагорье (VI—V вв. до н. э.). С. А. Авакян—Кто такой Саргис Фаршик, упомянутый в сасанидской эпитафии? **ПУБЛИКАЦИИ.**—С. П. Гасарджян, В. К. Восканян—Материалы по русско-кавказским отношениям конца XVIII в. (на русском языке). **РЕЦЕНЗИИ.**—А. Кочоян—А. Сукиасян, С. Галстян, Фразеологический словарь армянского языка. В. Акопян—К. М. Мурадян, Василий Кесарийский и его «Шестоднев» в древнеармянской литературе. **ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН.**—Н. Вардамян—Культурная и общественная жизнь зарубежных армян (1976 г., январь—декабрь). **ИНФОРМАЦИЯ.**—А. Каковкин (Ленинград)—Гарегин Овсепян—исследователь армянского ювелирного искусства. П. Донабедян (Франция)—К вопросу о барельефах парижской церкви Сент-Шанель. М. Зардарян—Амфоры из раскопок Арташата (на русском языке). **ХРОНИКА.**—А. А. Абрамян—А. С. Гарибян

№ 2

СТАТЬИ.—М. С. Шахбазян—Сельское хозяйство Армении в десятой пятилетке. С. Б. Агаббян—Дереник Демирчян (К 100-летию со дня рождения). А. А. Абрамян—Выдающийся языковед-арменист (К 90-летию со дня рождения Григора Капанцяна). Эд. М. Джрбашян—Течения в армянской литературе начала XX века. Р. Г. Хачатрян—Вопросы истории русско-армянских отношений в русской дворянской историографии XVIII века (на русском языке). Г. А. Тирамян—К вопросу о градостроительной структуре и топографии древнего Валаршаната (на русском языке). **СООБЩЕНИЯ.**—А. А. Инджикян—«Дневники» Аветика Исаакяна. Л. Г. Мурадян—Вопросы русской литературы в газете «Мшак» (1872—1892 гг.). Дж. Е. Геворкян—Сатира Микаэла Кюрчяна. С. Т. Марабян—Историографические труды Григора Хлатецца. В. О. Кажян—Глагол и система спряжения в «Дневнике» Закарии Агулецца. Я. Р. Дашкевич (Львов)—Львовские армяно-кыпчацкие документы XVI—XVII вв. как исторический источник (на русском языке). Л. А. Абрамян—Об идее двойничества по некоторым этнографическим и фольклорным данным (на русском языке). В. А. Хачатурян—Символика цвета в одном армянском архитектурном памятнике XIV века (на русском языке). **ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.**—А. Г. Абрамян—Место рождения, возраст и семья Неразла Ори. А. Г. Саркисян—О конструкциях храма Звартноц. **ПУБЛИКАЦИИ.**—Дереник Демирчян—Счастливая Украина. Из переписки Ахтуана Каррьера и Нораира Бизандаци (публикация А. В. Вардамян). Из архива

И. А. Орбели. «Топографический и этнографический очерк Мокса» (публикация А. Т. Гапалапяна, на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ.—А. Мадоян—Десятилетие журнала «Вестник Ереванского университета». А. Газиян—Отголоски одного древнейшего обычая в армянском фольклоре. Г. Кочарян—Жертвенник античной эпохи из Двина. ХРОНИКА.—А. Симонян—Годичное общее собрание Академии наук Армянской ССР. Г. Григорян—Новый лауреат премии имени Месропа Маштоца.

№ 3

60-ЛЕТИЕ ВЕЛИКОГО ОКТЯБРЯ.—В. А. Амбарцумян—Наука возрожденного народа. М. А. Аракелян—Великий Октябрь и национальный вопрос. М. В. Арзуманян—Октябрьская революция и историческая судьба армянского народа. С. Т. Алиханян—По пути, намеченному В. И. Лениным. СТАТЬИ.—В. Б. Бархударян—Ашот Иоаннисян (К 90-летию со дня рождения). С. Т. Еремян, П. М. Мурадян—А. Г. Шанидзе (К 90-летию со дня рождения). М. Г. Нерсисян—Освобождение Еревана от ханского ига (К 150-летию присоединения Восточной Армении к России (на русском языке). В. М. Арутюнян—Планировка и застройка городов Восточной Армении в XIX веке и в начале XX века. В. Н. Топоров (Москва)—Об отражении одного индоевропейского мифа в древнеармянской традиции (на русском языке). СООБЩЕНИЕ.—Л. М. Карапетян—О неопубликованных письмах Ованеса Туманяна. О. Г. Бекмезян—Пантеизм Снаманто. В. Х. Овакимян—Из истории крестьянства Зангезурского и Казахского уездов. В. Г. Гукасян—Газета «Масис» об итальянском и венгерском национально-освободительном движении 1850—1860 гг. А. А. Харатян—Вопрос реформ в Западной Армении и армянская периодическая печать Измира (1870—1880 гг.). А. С. Маркарян—Истолкования диалектных слов. Ю. А. Таманян—Реставрация Мшкананка. Р. Н. Шалуни—Лексическая антонимия как одно из выразительных средств языка. Ж. Д. Хачатрян—Античная поливная керамика Армении. А. А. Калантарян—Сасанидские буллы из Двина и вопросы их применения. Т. А. Измайлова (Ленинград)—Харбердский образец в заглавных листах рукописи Аваг Ванка 1200 г. (на русском языке). Г. А. Мелкумян—Роль общественных организаций в медицинском обеспечении Кавказской армии в годы первой мировой войны (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—А. М. Даниелян—Правовое значение межевых камней Арташеса I. Е. А. Галстян—К вопросу об авторе одного труда, приписываемого Овану Одзнецу. РЕЦЕНЗИИ.—Р. Ишханян—Очерки по истории среднеармянского литературного языка, т. 2. А. Китлов (Москва)—Библиография В. Я Брюсова, 1884—1973 (на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ.—Г. Арешян—Научная сессия, посвященная итогам полевых археологических исследований 1975—1976 гг. в Армянской ССР. А. Аревшатян—Два новопайденных образца средневекового песнотворчества. С. Давтян—Новые материалы об армянском ковроделии. Г. Саркисян—Средневековые лавки и их дарение в IX—XIV вв. С. Есаян, А. Мнацаканян—Бронзовые пояса из Лчашена и Степанавана (на русском языке). А. Каковкин (Ленинград)—Памятник армянского сереброрелия из Саратовского музея (на русском языке)